

ഹരിവംശം – ഭവിഷ്യപർവ്വം

അഥ ചതുഃസപ്തതിതമോഽധ്യായഃ

ശ്രീകൃഷ്ണസ്യ കൈലാസഗമനവിചാരഃ

വൈശമ്പായന ഉവാച

പ്രഭാതായാം തു ശർവ്വര്യാം ഗന്തുമൈച്ഛജ്ജനാർദനഃ

ഹൃതാഗ്നിഃ കൃതകല്യാണഃ സമാപ്തവരദക്ഷിണഃ 3-74-1

ഗാശ്വ ദത്ത്വാഥ വിപ്രേഭ്യോ നമസ്കൃത്യ ദ്വിജോത്തമാൻ

ആസ്ഥാനമണ്ഡപം കൃഷ്ണഃ പ്രവിവേശ ജഗത്പതിഃ 3-74-2

ആസനം മഹദാസ്ഥായ വൃഷ്ണീനാഹൂയ സർവ്വശഃ

ബലഭദ്രം ശിനേഃ പുത്രം ഹാർദ്ദിക്യം ശുകസാരണൗ 3-74-3

ഉഗ്രസേനം മഹാബുദ്ധിമുദ്ധവം നീതിമത്തരം

യസ്യ ബുദ്ധിം സമാശ്രിത്യ ജീവന്തേ യാദവാഃ സുഖം 3-74-4

നേതാ ച യദുവൃഷ്ണീനാം സ തു ധർമ്മപരഃ സദാ

യസ്യ ബിഭൃതി ദേവാശ്ച നീതേസ്തസ്യ മഹാത്മനഃ 3-74-5

യസ്യ ബുദ്ധിവശാദ്വിഷ്ണുഃ ശശാസ പൃഥിവീം സദാ

തം ച വൃഷ്ണീവരം വീരമുദ്ധവം ദേവസുപ്രഭം 3-74-6

അന്യാനപി യദുൻസർവ്വാനുവാച ഭഗവാൻഹരിഃ

ശൃണ്വന്തു മമ വാക്യാനി യാദവാഃ സർവ്വ ഏവ ഹി

ശൃണ്വു ചാപി വചോ മഹ്യം പിതൃരുദ്ധവ മേ സഖേ 3-74-7

ബാല്യാത്പ്രഭൃതി യോ യത്തോ മമ ദൃഷ്ടുനിബർഹണേ

പ്രത്യക്ഷം ഭവതാ ദൃഷ്ടും പുതനാനിധനം നൃപ 3-74-8

കേശീ ച നിഹന്തോ ബാല്യേ മയാ ബാലേന യാദവാഃ

ഗോവർദ്ധനോ ധൃതഃ ശൈലോ ഗാവശ്ച പരിപാലിതാഃ 3-74-9

അഭിഷിക്തോഽസ്മി ശക്രേണ ദേവാനാമഗ്രതഃ സ്ഥിതഃ

കംസോഽപി നിധനം നീതോ മയാ ചാണുരമൃഷ്ടികൗ 3-74-10

ഉഗ്രസേനോഽഭിഷിക്തശ്ച കൃതാ ദ്വാരവതീ മയാ

അന്യേ ചാപി നൃപാ രാജൻ ബലിനോ നിഹതാ മയാ യോഘി വീരോ ജരാസന്ധോ നിഗൃഹീതോ ബലാമയാ	3-74-11
ഭീമേന ബലിനാ രാജന്നയനേ മമ യാദവാഃ	3-74-12
ശൃഗാലോ നിഹതഃ സംഖ്യേ ഗോമന്താദ്ഗച്ഛതാ മയാ യോഘി വീരോ ദുരാത്മാസൗ ദാനവോ നരകോ ഹതഃ	3-74-13
നിഷ്കണ്ടകമിമം ലോകം കൃതവാൻ രാജസത്തമാഃ കിം തു വീരോ നൃപോ ജജ്ഞേ സഖാ ഭൗമസ്യ യാദവാഃ	3-74-14
പൗണ്ഡ്രോ വീര്യവതാം നേതാ ദ്വേഷ്ടാ ചാസൗ സദാ മമ ശിഷ്യോ ദ്രോണസ്യ രാജേന്ദ്രോ ബലീ ബ്രഹ്മാസ്ത്രവിതുകൃതീ	3-74-15
ശാസ്ത്രജ്ഞോ നീതിമാൻസാക്ഷാനേതാ സർവ്വസ്യ യത്നവാൻ യോദ്ധാ യുദ്ധപ്രിയോ രാജാ ജാമദഗ്ന്യ ഇവാപരഃ	3-74-16
ഏകാന്തശത്രുരസ്മാകം ഛിദ്രാന്വേഷീ സദാ മമ ബാധിഷ്യതേ പുരീം യോദ്ധാച്ഛിദ്രം യദി ലഭേത സഃ	3-74-17
ന ഹ്യൽപസാധ്യോ ബലവാൻ പുണ്ഡ്രസ്യേശോ നൃപോത്തമാഃ യത്താ ഭവന്തസ്തിഷ്ഠന്തു പ്രഗൃഹീതശരാസനാഃ	3-74-18
യഥാ ന ബാധതേ രാജാ പുരീം യദുകുലാശ്രയാം അഹം തു യാസ്യേ കൈലാസം കുതശ്ചിത്കാരണാന്നൃപാഃ	3-74-19
ശങ്കരം ദൃഷ്ട്വുകാമോഘ്സ്മി ഭൂതഭാവനഭാവനം യാവദാഗമനം മഹ്യം താവദ്യത്താ ഭവന്ത്വിഹ	3-74-20
മയാ വിരഹിതാം ചേമാം യദി ജാനാതി പൗണ്ഡ്രകഃ ആഗമിഷ്യതി രാജേന്ദ്രോ യോത്സ്യതേ ച പുരീമിമാം	3-74-21
ഇമാം നിര്യാദവീം കർതും ശക്നോതീതി ച മേ മതിഃ യത്താ ഭവത രാജേന്ദ്രാഃ ഖഡ്ഗൈഃ പാശൈഃ പരശ്യയൈഃ	3-74-22
പാഷാണൈഃ കർഷണീയൈശ്ച സന്നദ്ധാ ഭവത സ്വകൈഃ പിധായ ച കപാടാനി മഹാദ്വാരാണി യത്തതഃ	3-74-23
ഏക ഏവ മഹാദ്വാരോ ഗമനാഗമനേ സദാ	

മുദ്രയാ സഹ ഗച്ഛന്തു രാജേണോ യോ ഗന്തുമീപ്സവഃ	3-74-24
ന ചാമുദ്രഃ പ്രവേഷ്യവ്യോ ദ്വാരപാലസ്യ പശ്യതഃ	
യാവദാഗമനം മഹ്യം താവദേവം ഭവിഷ്യതി	3-74-25
മൃഗയാ നാത്ര കർത്തവ്യാ ന ച ക്രീഡാ ബഹിഃ പുരാത്	
ജ്ഞാതവ്യാശ്ച പരേ സ്വേ ച ഗമനാഗമനേ സദാ	3-74-26
ഏവമാദിക്രിയാ കാര്യം യാവദാഗമനം മമ	
ഇത്യുക്ത്വാ യാദവാൻസർവ്വ്യാൻ സാത്യകിം പുനരാഹ ച	3-74-27
ഇതി ശ്രീമഹാഭാരതേ ഖിലേഷു ഹരിവംശേ ഭവിഷ്യപർവ്വണി കൈലാസ	
യാത്രായാം ചതുഃസപ്തതിതമോഽധ്യായഃ	

നീലകണ്ഠവ്യാഖ്യാനം

- 3-74-1 പ്രഭാതായാമിതി |
- 3-74-6 ദേവവത്സുപ്രഭം
- 3-74-7 മഹ്യം മമ പിതൃഃ സഖേ ||
- 3-74-12 ഭീമേന ഭീമദ്വാരാ ||
- 3-74-20 ഭൂതഭാവനഭാവനം വിയദാദികാരണസ്യാവ്യക്തസ്യാപി കാരണം
| തസ്മാദവ്യക്തമുത്പന്നം ത്രിഗുണം ദ്വിജസത്തമ ഇതി അവ്യക്തസ്യാ
പി സാക്ഷിത്വസ്മരണാത്

ഇതി ശ്രീമഹാഭാരതേ ഖിലേഷു ഹരിവംശേ ഭവിഷ്യപർവ്വണി ടീകായാം ചതുഃ
സപ്തതിതമോഽധ്യായഃ